

Arbetsmiljö

Bättre arbetsmiljö i stallar för lammproduktion

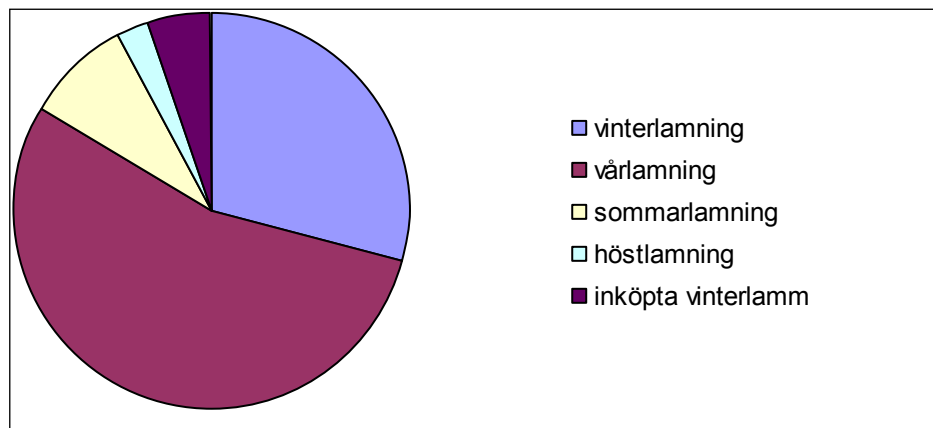
Storleken på fårbesättningarna i landet ökar, men fortfarande görs mycket av arbetet i fårhusen manuellt. SLU i Alnarp har kartlagt arbetsförhållandena i våra fårhus.

Syfte med studien

Intresset för svenskt lammkött har ökat, vilket har medfört att många producenter utökar sina besättningar. För att undersöka hur det står till med arbetsmiljön i de större fårbesättningarna genomfördes en enkätundersökning där lammproducenterna fick svara på frågor om bl a arbetsrutiner, arbetsmoment, hälsotillstånd och fysisk miljö gällande deras produktion. Samtidigt inhämtades uppgifter om djurens inhysning, samt hur foder, vatten och strö hanterades. Syftet var att kartlägga vilka arbetsmiljöproblem som förekommer inom lammproduktionen, för att i ett senare skede gå in och titta i detalj på de mest riskfyllda momenten. Projektet har finansierats av Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF) samt stiftelsen SLO-fonden vid Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA).

Resultat

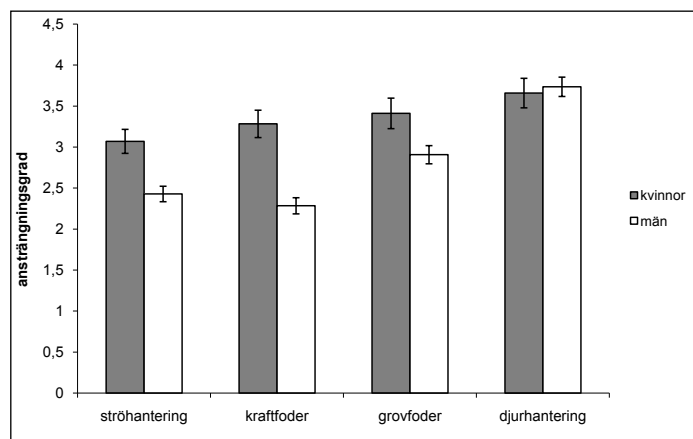
En klart övervägande del av lammproducenterna (86 %) har ett annat arbete vid sidan av lammproduktionen. Ungefär hälften arbetade mindre än 20 timmar i veckan med fåren och mellan 20-40 tim-

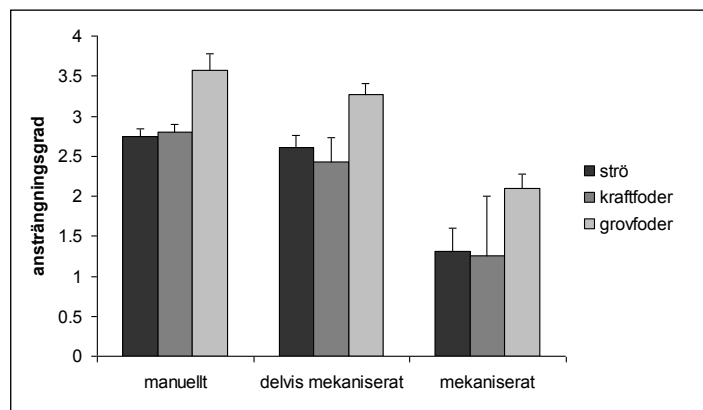
Fördelning av de svarandes inriktning på produktionen. Flera producenter hade en kombination av två eller flera produktionsformer.

mar med annat arbete. Vid beskrivning av sina fysiska besvär kunde de ange om besvären var relaterade till lammproduktionen. Medelbesättningsstorleken hos de svarande var 147 tackor, och bland dem som köpte in vinterlamm för uppfödning till slakt var medelantalet 133 st. Höstlammproduktion var den vanligaste produktionsformen, även om de flesta hade lamningar som sträckte sig över mer än en årstid, ibland i kombination med inköp av vinterlamm. Kraftfodertilldelning sker till stor del manuellt, och de flesta använder sig av hinkar för att distribuera fodret. Den vanligaste formen av grovfoderhantering är ensilage i rundbal och i ungefär hälften av besättningarna får fåren äta direkt från rundbalen. De allra flesta använder sig av lammingsboxar vid lamning, och

ger tackorna foder och vatten manuellt under denna period. De svarande fick ange hur hög fysisk belastning olika arbetsmoment hade, och djurhantering angavs då ge högst belastning följt av grovfoderhantering. Kvinnor uppger en högre grad av upplevda fysiska besvär under de senaste 12 månaderna. De kroppsdelar som belastas mest vid foderhantering och ströarbete är skuldror och axlar, medan djurhantering medför högst belastning i ryggens nedre del samt knäna. De arbetsmoment man i högst grad förknippade med dåliga arbetsställningar var klippning av ull och klövar, samt utfodring och att bära ut vatten. Ungefär två tredjedelar av lammproducenterna har haft fysiska besvär i ryggens nedre del under de senaste 12 månaderna och ungefär hälften har haft

Upplevd ansträngningsgrad (på en 10-gradig skala där 0 motsvarar ingen ansträngning och 10 extremt stark ansträngning) vid olika arbetsmoment.

Upplevd ansträngningsgrad (på en 10-gradig skala där 0 motsvarar ingen ansträngning och 10 extremt stark ansträngning) vid olika mekaniseringsgrad av strö-, kraftfoder- och grovfoderhantering.

